

Козік В. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ПІДХОДИ ЩОДО ЇЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розробка й впровадження інноваційних продуктів і технологій забезпечують організацію конкурентними перевагами на ринку, в результаті чого відбувається підвищення обсягу продажів і зростання прибутку. У свою чергу, збільшення прибутку позитивно позначається на розвитку інноваційного та інвестиційного процесів. Проте однією з проблем здійснення ефективної інноваційної діяльності є низька інноваційної активність організації.

Під інноваційною активністю деякі вчені розуміють інтенсивність застосування досягнень науки і техніки в господарській практиці; інші вважають, що «інноваційна активність – це цілеспрямована діяльність суб'єкта підприємницької діяльності по створенню, конструюванню, виробництва якісно нових видів техніки, продуктів і технологій, об'єктів інтелектуальної власності, з розробки досконаліших форм організації праці та методів управління» [2].

На наш погляд, під інноваційною активністю слід розуміти комплекс взаємопов'язаних елементів, що відображають можливості організації для здійснення інноваційної діяльності, інтенсивність розробки і впровадження нових продуктів і технологій, а також ефективність інноваційної діяльності.

На інноваційну активність організації можуть впливати як внутрішні, так і зовнішні чинники. До зовнішніх факторів можна віднести попит і пропозицію; рівень конкуренції; інноваційний та інвестиційний клімат на державному та місцевому рівнях. Внутрішні чинники, що впливають на інноваційну активність організації складаються з кадрового, фінансового, науково-технічного потенціал; організаційної структури підприємства і т.д.

Інноваційна активність організації є керованою категорією, яка відображає ефективність обраної інноваційної стратегії організації. Для визначення

напрямів інноваційної стратегії та контролю її ефективності необхідно оцінити інноваційну активність підприємства та її внутрішні компоненти.

Існує достатня кількість підходів до оцінки і визначення складових інноваційної активності підприємства, до яких можна віднести ресурсний, результативний та статистичний.

Ресурсний підхід передбачає оцінювання матеріальних і нематеріальних ресурсів компанії, які задіяні в інноваційній діяльності та формують її інноваційний потенціал. Результативний підхід полягає у визначенні результатів інноваційної діяльності, а саме кількості розроблених і впроваджених інновацій, суми прибутку від реалізації нової продукції, підвищення якості умов праці, відповідність екологічним нормам й ін. Відповідно до статистичного підходу проводиться аналіз показників за обраними критеріям згідно зі статистичними даними аби поділити підприємства на інноваційно-активні та інноваційно-пасивні [1]. Дані методики оцінки інноваційної активності приділяють увагу або тільки ефекту від інноваційної діяльності, залишаючи без уваги ресурсний потенціал організації, або матеріальним і нематеріальним ресурсам, задіяним в інноваційному процесі, не враховуючи інтенсивність і ефективність від їх реалізації.

Найбільш привабливим для оцінки рівня інноваційної активності є комплексний підхід, заснований на взаємозалежності трьох складових інноваційної активності, а саме можливості для здійснення інноваційної діяльності, інтенсивності і ефективності впровадження інновацій.

Аналіз на оцінка можливостей для здійснення інноваційної діяльності передбачає аналіз та оцінку фінансової складової, кадрів, системи мотивації праці, інноваційного сприйняття, технологій та інформаційних ресурсів, організаційної структури та корпоративної культури. Для цього використовують наступні показники:

- частка витрат на НДДКР;

- частка витрат на підвищення кваліфікації співробітників;
- частка витрат на купівлю нового обладнання та ремонт старого;
- витрати на купівлю ліцензій, патентів;
- частка робітників, що зайнято інноваційною діяльністю;
- показник забезпеченості персоналу інформацією тощо [1].

Інтенсивність інновацій визначається динамікою та оновленням інноваційної діяльності та визначається за рахунок показника тривалості процесу розробки нового продукту, його виробництва; кількістю проведених науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, кількістю патентів, отриманих на розробки підприємства, об'єму реалізованих нових товарів.

Аналіз та оцінка збільшення доходу організації, скорочення витрат, покращення психологічного клімату та організаційної структури здійснюють економічний, соціальний та управлінський ефект та слугують базою для визначення ефективності від впровадження інновацій.

Отже, оцінюючи інноваційну активність економічного суб'єкту, доцільно проводити розрахунок та порівнювати значення показників з установленими базовими значеннями, в якості яких можуть виступати показники за попередні періоди, середньогалузеві значення, чи показники конкурентів. Це дозволить своєчасно виявити певні відхилення й впровадити зміни до інноваційної стратегії, корпоративної стратегії розвитку підприємства та забезпечити ефективність господарської діяльності й конкурентоспроможність підприємства на ринку.

Список використаних джерел:

1. Жежуха В.Й. Показники оцінювання стану інноваційної діяльності та інноваційної активності / В. Й. Жежуха // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – 2009. – Вип. 19.3. – С. 141–147.
3. Гринько Т.В. Інноваційна активність промислових підприємств у нестабільних умовах розвитку / Т.В. Гринько // Стратегія і механізми регулювання промислового розвитку: Збірник наукових праць. – Донецьк, 2010. – С. 95-101.
4. Гринько Т.В. Сутність, складові та особливості категорії «інноваційна активність підприємства» / Т.В. Гринько // Інвестиції: практика та досвід, 2010. – №8. – Квітень. – С. 30-32.